Asiantuntijalausunto

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023—2026

Hallitusohjelman mukaan Suomi on hiilineutraali v. 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Lisäksi Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaatii Suomelta nopeita toimia öljyriippuvuuden vähentämiseksi. Näkemyksemme mukaan valtioneuvoston selonteko ei vastaa näihin kahteen haasteeseen riittävän tehokkaasti.

Jalankulun ja pyöräliikenteen investointeja tarvitaan

Öljyriippuvuutta voidaan vähentää nopeasti investoimalla vahvasti kaupunkiseutujen pyöräliikenteen infrastruktuuriin. 1970-luvun öljykriisi oli lähtölaukaus pyöräliikenteen kehittämiselle Tanskassa ja Hollannissa, ja se vei kyseisten maiden liikenteeen kehityksen pysyvämmin kestävämälle pohjalle. Koronakriisin myötä esim. Ranska investoi merkittävästi pyöräliikenteeseen,mikä vähentänee myös polttoaineen tarvetta. Nämä investoinnit voitaisiin nyt toteuttaa Suomessa.
Kävelyn ja pyöräilyn investointiavustusten taso pitäisi olla vuosittain noin 80 miljoonaa euroa. Tälle tasolle ei kuitenkaan kannata mennä suoraan, vaan nostaa tasoa hiljalleen. Vuonna 2023 sopiva taso olisi 40 miljoonaa, vuonna 2024 60 miljoonaa ja vuonna 2025 70 miljoonaa ja vuonna 2026 80 miljoonaa.
Tukea kannattaisi suunnata kaupunkien nopeille liikennejärjestelmätason muutoksille. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaupungin keskustan yksityisautoilla läpiajo kielletään ja ohjataan keskustan kehäkadulle. Pyörällä, jalan ja huoltoliikenne pääsisi kuitenkin edelleen keskustan läpi. Myös pihakatukokeilut ja muut kevyet muutokset tulisi saada tuen piiriin. Tämän tyyppisillä muutoksilla on saatu isoja siirtymiä kestäviin kulkumuotoihin monessa eurooppalaisessa kaupungissa. Muutokset ovat myös yllättävän edullisia, mutta ne vaativat paljon poliittista tahtoa.
Lisäksi valtion omalle väyläverkolle on investoitava, jotta seudulliset yhteydet saadaan kuntoon sekä liitynnät joukkoliikenteen pysäkeille sujuviksi. Investointiohjelmassa on esitetty perusväyläpidon puolelle 10 miljoonan euron vuosittaista määrärahaa ja tämä on mielestämme riittävä taso. Mutta kehittämisinvestointien puolella rahoitustaso on liian alhainen ja sitä tulee korottaa.

Pyöräilyyn liittyvien arvonlisäverokantojen alentaminen

Nopea keino kannustaa pyöräilyyn olisi myös alentaa polkupyörien, kaupunkipyörien, niiden tarvikkeiden ja huollon arvonlisäverokantoja samalle 10 prosentin tasolle joukkoliikenteen kanssa. EU:n uudet linjaukset mahdollistavat arvonlisäveron alentamisen.

Sähköpyörien latausinfraa taloyhtiöissä tuettava

Ennusteemme mukaan noin puolet myydyistä pyöristä on sähköavusteisia vuonna 2025-26.

Suurin este sähköpyöräilyn kasvulle on tällä hetkellä on pyöräpysäköinnin laatu taloyhtiökohteissa. Niissä on vähän tai ei ollenkaan tarjolla, palo- ja varkausturvallisia säilytys- ja latausratkaisuja.

SPEKin mukaan sähköpyörien akut tulisi ladata pyöräkellareissa, jotka ovat palo-osastoituja tiloja. Tällä hetkellä taloyhtiöt eivät ole rakentaneet laisinkaan latausinfraa. Käytännön ratkaisu taloyhtiöihin olisi yhteiskäyttöiset latauskaapit (kuvassa) ja runkolukittavat pyörätelineet.

Ehdotammekin, että laajennetaan ARAn myöntämää sähköautojen latausinfra-avustusta koskemaan myös sähköpyöriä ja keveitä sähköajoneuvoja ja näin vahvistetaan liikenteen sähköistymistä kautta linjan ja tasapuolisesti.

Tuki saisi taloyhtiöissä päätökset liikkeelle ja nopeuttaisi merkittävästi sähköpyörien ja keveiden sähköajoneuvojen huomiointia juuri siellä, missä niiden käyttöpotentiaali on kaikkein suurinta.

Liikenne- ja viestintäviraston lisärahoitus tervetullutta

Julkisen talouden suunnitelmassa esitetty lisärahoitus Liikenne- ja viestintävirastolle. Tämä on erittäin tervetullutta, sillä kokemuksemme mukaan viraston henkilökunta on ylityöllistettyjä ja siellä on ollut selvästi haasteita saada kaikkia asioita hoidettua kohtuullisessa aikataulussa.

Säästöjä on saatavissa väyläverkon investointiohjelmasta

Pyöräliitto ehdottaa, että säästöjä tehdään väyläverkon investointiohjelman tieinvestoinneista kaupunkiseuduilla. Nämä lisäävät kaupunkiseutujen autoriippuvuutta ja öljyn kulutusta sekä hidastavat siirtymää kestävään liikenteeseen juuri siellä missä vaihtoehtoja voitaisiin kehittää kustannustehokkaasti. Siksi pidämmekin hyväksyttävänä julkisen talouden suunnitelmassa esitettyä säästöä LVM:n sektorille.

Lisätiedot

Matti Koistinen, toiminnanjohtaja

P. 044-2795588

matti.koistinen@pyoraliitto.fi